

09.04.2019

Asia/7

§ 68

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponnosta koskien kaupungin päivystystoimintojen siirron vaikutusten seuranta ja raportointia

HEL 2018-011712 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Antti Vainionpään ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Lausuntoehdotus

Sosiaali- ja terveysvirasto antaa seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Anna Vuorjoen toivomusponnosta koskien kaupungin päivystystoimintojen siirron vaikutusten seuranta ja raportointia:

"Helsingin kaupungin tuottamien päivystyspalvelujen integraatio Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin (HUS) toteutui 7.1.2019 vuonna 2016 alkaneen valmistelun jälkeen. Yhdistymisen taustalla oli valtioneuvoston asetus kiireellisen hoidon perusteista ja päivystyksen erikoisalakohtaisista edellytyksistä (583/2017).

Asetuksen mukaan kunnan tai kuntayhtymän on huolehdittava siitä, että terveydenhuoltolain 50 §:ssä tarkoitettua kiireellistä hoitoa on saatavilla kaikkina vuorokauden aikoina joko kiireettömän hoidon yhteydessä tai erillisessä päivystyksen toteuttamista varten suunnitellussa ympäri vuorokauden toimivassa päivystysyksikössä. Ympäri vuorokautinen päivystys on järjestettävä perusterveydenhuollon ja erikoissairanhoidon yhteispäivystyksenä, ellei saavutettavuus- ja potilasturvallisuusnäkökohdista muuta johdu.

Kaupunginvaltuustossa hyväksytyn vuoden 2018 talousarvion ja HUSin hallituksen joulukuussa 2017 tekemän linjauksen mukaisesti kaupungin päivystystoiminnan (mukaan lukien virka-ajan ulkopuolinen suun terveydenhuollon päivystys) siirto HUSille päätettiin valmistella siten, että siirto toteutuu vuoden 2019 alussa.

Integraatiossa Haartmanin ja Malmin päivystyspoliklinikat sekä päivystys- ja valvontaosastot siirtyivät HYKS Akuutti -tulosyksikköön ja päivystystä tukevat osastot HYKS Sisätaudit ja kuntoutus -tulosyksikköön. Virka-aikaisen psykiatristen ja päihdepotilaiden päivystyksen ja psykiatrikonsultaatiot tuottaa HUS Psykiatria -tulosyksikkö. Virka-ajan ulkopuolisen psykiatrian lääkäritoiminnan päivystyspisteisiin tuottaa Helsinki. Suun terveydenhuollon virka-ajan ulkopuolinen päivystys siirtyi HYKS Pää- ja kaulakeskus -tulosyksikköön. Helsinki jatkaa suun terveydenhuollon virka-ajan päivystystä. Lasten virka-ajan ulkopuolinen terveyskeskuspäivystys siirtyi HYKS Lasten ja nuorten sairaudet -tulosyksikköön.

Sosiaali- ja kriisipäivystys säilyi Helsingin järjestämänä ja se liitettiin osaksi Helsingin psykiatria- ja päihdepalveluja. Haartmanin ja Malmin päivystyspoliklinikoiden sekä päivystys- ja valvontaosastojen sosiaalityön palvelut tuottaa edelleen Helsingin sosiaali- ja kriisipäivystys erillisen yhteistyösopimuksen mukaisesti.

Menojen osalta siirrettävä budjetti oli noin 79 miljoonaa euroa. HUSille siirtyvien toimipisteiden tuotteistus sekä tuote- ja suoritehinnoittelu toteutuvat HUSin olemassa olevan mallin mukaisesti. Erikoissairaanhoidon laskutus ja raportointi hoidetaan osana palvelusopimukseen perustuvaa jäsenkuntalaskutusta. Perusterveydenhuollon laskutus toteutetaan osana palvelusopimuksen ulkopuolista erillislaskutusta.

Integraatiolla tavoitellaan yhtenäisen, laadukkaan ja kustannustehokkaan päivystyspalvelun tuottamista siten, että palvelun saatavuus, tuotavuus, vaikuttavuus sekä asiakas- ja henkilöstökokemus paranevat.

HYKS-Helsinki päivystystoimintojen integraatio -loppuraportissa projektille asetettiin seuraavat strategiset tavoitteet ja näihin liittyvät mittarit:

1. Potilastyytyväisyys paranee; mittareina potilaskyselyt ja -palautteet sekä viranomaisten huomautukset
2. Potilasturvallisuus paranee; mittareina vakavien haittatapahtumien määrä sekä sairaala- ja 30-päivän kuolleisuus
3. Oikea potilas oikeaan aikaan oikeassa paikassa; mittarina siirrot päivystyspoliklinikoiden välillä
4. Sujuva päivystyspalvelu; mittareina päivystysten läpimenoajat, hoitajaksojen kesto, pääsy päivystyspoliklinikoilta päivystystä tu-

keville vuodeosastoille ja valvontoihin sairaalasta toiseen, pääsy Meilahdesta jatkohoitoon Haartmanin ja Malmin päivystystä tukeville osastoille, pääsy päivystysyksiköistä (päivystyspoliklinikat, osastot) Helsingin sairaalan osastoille, kriisipaikalle, kotihoitoon ja psykiatrian osalta Auroran sairaalaan sekä sujuva jatkohoidon järjestäminen myös terveys- ja hyvinvointikeskusten ja psykiatrisen avohoidon kanssa sekä

5. Henkilöstön osaaminen ja tyytyväisyys; mittareina koulutusten määrä, osaamisen mittaaminen ja työolobarometri.

Projektin merkittävimmiksi riskeiksi arvioitiin tietojärjestelmiin, talouteen, laskutukseen ja henkilöstöön liittyvät asiat.

Yhteistyötä ja integraation tavoitteiden seuranta varten on perustettu HUSin ja Helsingin yhteinen seurantaryhmä, joka on kokoontunut keran. Seurantaryhmä sopii integraation toteutumisen raportoinnista ja seurannasta. Ryhmä kokoontuu tänä vuonna 2–3 kuukauden välein. Seurantaryhmässä voidaan erikseen sopia toiminnan seurannan mittareista.

Seurantaryhmässä todettiin, että integraation jälkeen ovat potilasmäärät olleet odotettua suurempia, mikä on kuormittanut sekä päivityksen että vuodeosastojen henkilökuntaa. Lisäksi tietotekniikassa sekä Helsingin kaupungin ja HUSin välisessä tiedonkulussa ilmeni integraation alkuvaiheessa haasteita, mitkä osaltaan hidastivat toimintaa sen käynnistämävaiheessa. Kokonaisuudessaan integraation todettiin kuitenkin sujuneen hyvin ja potilaiden saaneen tarvitsemaansa hoitoa.

Integraation yhteistyösopimuksessa on todettu, että lääkäripalveluiden turvaamiseksi on tarpeen ostaa ulkopuolista työvoimaa sekä yksityisiltä palveluntuottajilta että Helsingin kaupungilta. Toiminta tukeutuu merkittävästi ulkopuolisiin päivystäjiin ja näiden saatavuudessa on ongelmia.

Kahden viikon seurannassa tammi-helmikuussa Malmille sisäänkirjattiin 2 685 potilasta ja Haartmaniin 2 593. Vastaava vertailuluku Jorvin yhteispäivystyksessä oli 2 333. Kotiutettujen osuus kaikissa em. kolmessa päivystyksessä oli suunnilleen sama (72–77 %). Uloskirjattujen keskiviipymä oli sisätautipäivystyksessä Malmilla noin 9 tuntia 40 minuuttia ja Haartmanissa 9 tuntia 45 minuuttia (Jorvi 5 tuntia 45 minuuttia). Psykiatristen potilaiden keskiviipymä oli Helsingin päivystyksissä noin 2 tuntia 30 minuuttia (Jorvi 6 tuntia). Yleislääketieteen potilailla vastaavat ajat olivat Helsingissä noin 3 tuntia 15 minuuttia (Jorvi 2 tuntia 15 minuuttia).

Potilastyytyväisyyden tulokset, palautteet ja muistutukset raportoidaan seurantaryhmän kokouksissa. Ensimmäisessä raportoinnissa todettiin palautteiden olevan pääsääntöisesti hyviä eivätkä toiminnan alussa ilmenneet haasteet olleet näin suuremmassa määrin vaikuttaneet potilaiden kokemuksiin. Kriittiset palautteet huomioidaan toiminnan kehittämisessä.

Seurantaryhmän johdolla jatketaan integraation projektisuunnitelmaan kirjattujen tavoitteiden toteutumisen mittareiden kehittämistä.

Helsingin sairaalan yhteistyö HUSin kanssa on alkuvaikeuksien jälkeen sujunut pääasiassa hyvin. Erilliset tietojärjestelmät hankaloittavat josain määrin jatkohoidon järjestämistä, sillä tietoja joudutaan välittämään paperilla. Päivystyksestä Helsingin sairaalaan jatkohoitoon lähettäminen tapahtuu sähköisesti Navitas-siirtoportaalin välityksellä. Helsingin sairaalan arvion mukaan potilaiden jatkohoitoon siirtyminen päivystyksestä sairaalaan ei ole hidastunut aiempaan verrattuna lukuun ottamatta alkuvuoden suurista potilasmääristä johtunutta päivystyksen ruuhkautumista.

Yhteisen tietojärjestelmän puute on vaikeuttanut myös ennen liikkeenluovutuksen toteutumista tapahtuneesta Helsingin vastuulla olleesta hoidosta tulleisiin muistutuksiin, kanteluihin ja potilasvahinkoilmoituksiin vastaamisesta. Helsinki huolehtii näistä vastauksista ja rekisterinpitäjänä näihin liittyvistä asiakirjaluovutuksista, mutta tarvitsee edelleen selviytyksiä Helsingin järjestämisvastuun aikaisilta toimijoilta, jotka nyt ovat HUSin palveluksessa.

Aiemmin mainitun mittariston mukaisia seurantatietoja ei vielä ole kattavasti saatavissa, mutta vuoden 2020 alkupuolella raportointi onnistuu. Tuolloin on mahdollisuus raportoida yksityiskohtaisesti toiminnan ja talouden tunnusluvusta, kuten päivystyksen käyntimääristä, läpimenoajoista, jatkohoitoon Helsingin sairaalaan ja psykiatrian avo- tai sairaalaan lähetetyistä sekä päivystyksen kuntalaskutuksesta. Lisäksi tarvitaan tietoa mm. päivystyksestä tai puhelinneuvonnasta terveysasemille ohjattujen potilaiden määristä ja näiden potilaiden diagnoosiryhmistä (erityisesti keskitetyllä murtumapoliklinikalla nykyisin hoidettavat sekä tietyt pienkirurgiset toimenpiteet).

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Hyvin sujuvalla ja laadukkaalla päivystyksellä on merkittävä helsinkiläisten terveyttä ja hyvinvointia edistävä vaikutus."

Esittelijän perustelut

09.04.2019

Hyväksyessään 7.11.2018 Helsingin kaupungin päivystystoimintojen siirron Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymälle kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Anna Vuorjoen pöytäkirjan liite 1). Pöytäkirjan perusteella kaupunginvaltuusto edellyttää selvitetävän mahdollisuus raportoida seurantatietoja siirron vaikutuksesta vuoden 2020 alussa niin, että seurannassa otetaan huomioon myös siirron vaikutukset kaupungille jäävien palvelujen toimintaan ja saatavuuteen.

Kaupunginkanslia pyytää sosiaali- ja terveyslautakunnalta lausuntoa kaupunginhallitukselle 25.4.2019 mennessä.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Jukka Pellinen, hallintoylilääkäri, puhelin: 310 42305
jukka.pellinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Vuorjoki Anna, toivomusponsi, Kvsto 7.11.2018 asia 6

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano